

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.6.13>

WYKONANIE DECYZJI O ZASTOSOWANIU ŚRODKÓW DYSCYPLINARNYCH WOBEC POLICJANTA: ZAGADNIENIA TEORIA I PRAKTYKA

Oksana Shevchenko

*adiunkt Wydziału Organizacji Szkolenia Edukacyjno-Naukowego
Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Spraw Wewnętrznych (Charków, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0002-9352-9354
Ksu4445@ukr.net*

Adnotacja. W artykule naukowym na podstawie przepisów obowiązującego prawa przeprowadzono badanie procedury wykonania decyzji o zastosowaniu środków dyscyplinarnych wobec policjanta. Udowodniono, że wykonanie decyzji o zastosowaniu środków dyscyplinarnych wobec policjanta jest uregulowaną w przepisach obowiązującego prawa specjalną procedurą proceduralną rozstrzygania sprawy (materiały śledztwa służbowego) w rzeczywistości poprzez zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec policjanta, który popełnił działania związane z naruszeniem dyscypliny służbowej, ma charakter indywidualny, a także ma charakter zapobiegawczy w odniesieniu do zapobiegania nowym wykroczeniom dyscyplinarnym. Wyróżniono cechy wykonania decyzji o zastosowaniu środków dyscyplinarnych: stosowane jest przez określony prawnie krąg podmiotów; jest środkiem utrzymania dyscypliny służbowej; ma charakter indywidualny; ma na celu przywrócenie naruszenia norm w zakresie obowiązków służbowych; ma na celu wdrożenie funkcji edukacyjnej w celu zapobiegania popełnianiu nowych wykroczeń dyscyplinarnych.

Słowa kluczowe: wykroczenie dyscyplinarne, dyscyplina i legalność, wykonanie wyroku, Narodowa Policja.

IMPLEMENTATION OF THE DECISION ON THE APPLICATION OF DISCIPLINARY IMPACT MEASURES REGARDING THE POLICE OFFICER: ISSUES OF THEORY AND PRACTICE

Oksana Shevchenko

*Adjunct of the Department of the Organization of Educational and Scientific Training Kharkiv National University of Internal Affairs (Kharkiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-9352-9354
Ksu4445@ukr.net*

Abstract. In the scientific article, on the basis of the norms of the current legislation, a study of the procedure for the implementation of the decision on the application of disciplinary sanctions against a police officer was carried out. It has been proven that the implementation of the decision on the application of disciplinary measures against a police officer constitutes a special procedural procedure for the resolution of a case (materials of an official investigation) regulated by the current legislation, in essence, by applying disciplinary measures to a police officer who committed actions related to a violation of official discipline, has an individual character, and also has a preventive character in order to prevent the commission of new disciplinary offenses. The peculiarities of the implementation of the decision on the application of measures of disciplinary influence are highlighted: it is applied by a legally defined circle of subjects; is a means of maintaining official discipline; has an individual character; aimed at restoring violations of norms in the field of official duties; aimed at the implementation of the educational function of preventing the commission of new disciplinary offenses.

Key words: disciplinary offense, discipline and legality, execution of decision, National Police.

ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ДИСЦИПЛІНАРНОГО ВПЛИВУ ЩОДО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО: ПИТАННЯ ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКИ

Оксана Шевченко

*ад'юнкт відділу організації освітньо-наукової підготовки
Харківського національного університету внутрішніх справ (Харків, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-9352-9354
Ksu4445@ukr.net*

Анотація. В науковій статті на підставі норм чинного законодавства здійснено дослідження процедури виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного стягнення щодо поліцейського. Доведено, що виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу щодо поліцейського становить собою врегульований нормами чинного законодавства особливий процесуальний порядок вирішення справи (матеріали службового розслідування) по суті, шляхом застосування заходів дисциплінарного впливу до поліцейського, який вчинив дії пов'язанні з порушенням службової дисципліни, має індивідуальний характер, а також має превентивний харак-

тер щодо запобігання вчинення нових дисциплінарних проступків. Виокремлено особливості виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу: застосовується законодавчо визначеним колом суб'єктів; є засобом підтримання службової дисципліни; має індивідуальний характер; спрямовано на відновлення порушення норм у сфері службових обов'язків; спрямовано на реалізацію виховної функції щодо запобігання вчинення нових дисциплінарних проступків.

Ключові слова: дисциплінарний проступок, дисципліна та законність, виконання рішення, Національна поліція.

Постановка проблеми. Повага до честі та гідності кожної особи, захист людини, її життя, здоров'я, недоторканності і безпеки з чітким дотриманням прав і законних інтересів усіх членів суспільних відносин, виконання органами державної влади та їх працівниками службових обов'язків виключно в правовому полі – це незмінна заповідь розвитку та функціонування громадянського суспільства, головними ознаками якого є високий рівень правосвідомості та правової культури громадян, професіоналізм працівників правоохоронних органів, у тому числі поліцейських. Незважаючи на заходи, ужиті керівництвом держави, Міністерства внутрішніх справ та Національної поліції України щодо формування кардинально нового правоохоронного відомства, унаслідок хибного розуміння окремими поліцейськими та новоприйнятими осіб суті реформи продовжують мати місце випадки вчинення ними протиправних та інших резонансних подій, які завдають суттєвої шкоди авторитету відомства. Зазначені факти не лише суперечать сутності й призначенню правоохоронних інституцій, зокрема Національної поліції України, а й розхитують підвалини державності, викривляють уявлення про інтереси та ідеали громадянського суспільства на шляху до інтеграції нашої держави в європейську спільноту (Про заходи щодо укріплення службової дисципліни в органах та підрозділах Національної поліції України, 2016).

Виходячи із зазначеного, від кожного поліцейського вимагається дотримання вимог службової дисципліни під час несення служби та поза межами її, що відповідно ґрунтується на створенні необхідних організаційних та соціально-економічних умов для чесного, неупередженого і гідного виконання обов'язків поліцейського, повазі до честі і гідності поліцейського, вихованні сумлінного ставлення до виконання обов'язків поліцейського шляхом зваженого застосування методів переконання, заохочення та примусу (Про Дисциплінарний статут Національної поліції України, 2018). За порушення вимог службової дисципліни настає дисциплінарна відповідальність, кінцевим результатом чого настає саме виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу на поліцейського. Зазначена процесуальна стадія включає в себе відповідний процесуальний порядок щодо практичної реалізації накладеного стягнення на поліцейського із врахуванням певних особливостей суспільного стану держави.

Стан дослідження проблеми. Дослідження проблематики виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу щодо поліцейського здійснювалось вченими в межах більш широкої проблематики, як здійснення дисциплінарного провадження в органах Національної поліції з зосередженням уваги на забезпеченні законності та дисципліни, що у свою чергу є ключовим в теорії адміністративного права, та пов'язано із внутрішньо організаційною діяльністю поліцейських підрозділів.

Серед вчених, які своїх наукових працях досліджували питання дисциплінарної відповідальності доречно вказати: В. Б. Авер'янова, М. І. Ануфрієва, О. М. Бандурку, Ю. П. Битяка, В. Л. Грохольського, Д.С. Денисюка, О. В. Джафарову, М. І. Іншина, Т. Є. Кагановську, В.В. Кікінчука, Т. О. Коломоєць, Н. П. Матюхіну, Н. В. Медведенко, Т.П. Мінку, О. М. Музичука, Д.П. Полівчука, О. П. Рябченко, А. А. Стародубцева, М. М. Тищенко С.О. Шаграву, В.І.Щербини, Х.П. Ярмакі та ін.

Праці зазначених вчених стали добрим науковим доробком, при формулюванні авторських позицій щодо визначення окремих категорій із досліджуваного питання в частині реалізації виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу в органах Національної поліції. Доречно відмітити, що нормативно врегульований порядок виконання рішення про застосування дисциплінарного впливу в органах Національної поліції сприяє підтриманню чесного, неупередженого і гідного виконання обов'язків поліцейського, повазі до честі і гідності поліцейського, вихованні сумлінного ставлення до виконання обов'язків поліцейського (Про Дисциплінарний статут Національної поліції України, 2018), а також зменшує вірогідність порушень дисциплінарної практики посадовими особами, що наділені дисциплінарною владою в органах Національної поліції (Синявська, 2001: 53).

Мета статті полягає у з'ясуванні процедурного аспекту реалізації виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу щодо поліцейського з урахуванням вимог сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Подальший хід дослідження буде спрямовано на дослідження позицій науковців щодо змісту процедури виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу щодо поліцейського, а також аналіз норм чинного законодавства в частині його реалізації з метою виокремлення певних прогалин та мінімізації наслідків. Про мінімізацію наслідків в частині виконання рішень про застосування заходів дисциплінарного впливу засвідчує судова практика, оскільки поліцейські звертаються до адміністративного суду щодо оскарження винесеного стосовно них заходів дисциплінарного впливу.

Так, В. Ю. Кікінчук звертає увагу, що сутність виконання рішення про накладання дисциплінарного стягнення полягає в практичній реалізації дисциплінарного стягнення, що полягає у застосуванні до порушника відповідних обмежень морального та матеріального характеру (Кікінчук, 2010: 150).

У свою чергу, Д. П. Полівчук в межах наукового дослідження вказує, що основне призначення виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу виявляється в застосуванні заходів по

безпосередньому виконанню стягнення та забезпеченні своєчасного зняття накладеного стягнення. В той же час, вчений виокремлює відповідні етапами, які становлять зміст реалізації стадії виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу: 1) виконання дисциплінарного стягнення; 2) облік накладеного стягнення; 3) зняття накладеного дисциплінарного стягнення. (Полівчук, 2011: 12). В дійсності виокремлений етап, як зняття накладеного дисциплінарного стягнення виходить за межі вказаної, і на нашу думку стосується іншого заохочувального дисциплінарного провадження.

Крім того, О. Ю. Синявська наголошує, що сутність виконання рішення про накладання дисциплінарного стягнення полягає в практичній реалізації дисциплінарного стягнення. В процесі виконання дисциплінарного стягнення правопорушник зазнає відповідних обмежень морального та матеріального характеру. Крайній захід дисциплінарного стягнення – звільнення особи рядового і начальницького складу зі служби – може провадитись за систематичне порушення дисципліни або вчинення проступку, несумісного з перебуванням на службі в органах внутрішніх справ (Синявська, 2001: 50-51). В цьому контексті вчена робить висновок виходячи із змісту нормативно-правових актів в частині реалізації дисциплінарного стягнення, що застосовується до правоохоронця.

В. О. Кузнецов досліджуючи відповідальність працівників податкової міліції за адміністративні проступки наголошує, що в разі прийняття рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності наступною стадією дисциплінарного провадження виступає виконання рішення у дисциплінарній справі, і це є остання обов'язкова стадія дисциплінарного провадження, на якій реалізується рішення про накладання дисциплінарного стягнення (Кузнецов, 2001: 122).

О. В. Кузьменко у межах свого наукового дослідження зосереджує увагу на тому, що застосування дисциплінарної відповідальності ускладняється також і тим, що чинне законодавство у переважній більшості випадків не закріплює за конкретними видами дисциплінарних проступків відповідні їм дисциплінарні стягнення. Як наслідок, нормативно не визначеними залишаються питання індивідуалізації дисциплінарного покарання, адекватності застосованих до порушника заходів примусу мірі шкідливості вчиненого ним дисциплінарного проступку. Тому оптимальним шляхом розв'язання окреслених та актуальних проблем нормативної регламентації провадження в справах про дисциплінарні правопорушення має стати кодифікація вітчизняного законодавства про дисциплінарну відповідальність як найбільш досконала форма систематизації, котра сприяє посиленню стабільності законодавства, ліквідації колізій, створенню чіткої, побудованої на науковій основі, системи нормативних актів. У цьому аспекті автор вважає назрілим питання прийняття Кодексу України про дисциплінарну відповідальність, який закріпив би концептуальні засади як самої дисциплінарної відповідальності (зауважимо, що чинне законодавство навіть не дає визначення цього терміна), так і процесуальної форми її реалізації (Кузьменко, 2003).

Н.В. Медвенко наголошує, що на стадії виконання прийнятого рішення відбувається сукупність дій, направлених на застосування та виконання обраного дисциплінарного стягнення шляхом його оголошення та особистого ознайомлення працівника з наказом, фіксації обраних заходів дисциплінарного впливу в документах (журналах обліку заохочень та дисциплінарних стягнень, особових картках та особовій справі працівника) (Медведенко, 2018: 151). Крім того, вчена звертає увагу, що заходи дисциплінарного стягнення мають за мету виховання працівника, який допустив дисциплінарний проступок, зазнання ним негативних наслідків, і в той же час мета заходів дисциплінарного впливу, у першу чергу, є недопущення дисциплінарних порушень та стимулювання працівників до ефективного виконання службових обов'язків (Медведенко, 2018: 167).

В дійсності через превентивний вплив заходів дисциплінарного стягнення відбувається вплив на свідомість та поведінку працівника поліції щодо недопущення вчинення порушень дисципліни та законності під час виконання своїх функціональних обов'язків.

Враховуючи наукову позицію Д. М. Ромanyak (Ромanyak, 2014: 112) вкажемо, що з урахуванням санкцій дисциплінарних стягнень, що передбачені Дисциплінарним статутом Національної поліції, їх можна поділити на:

- заходи дисциплінарного впливу, що не змінюють правового стану порушника дисципліни і не пов'язані безпосередньо з негативними для нього матеріальними наслідками (зауваження; догана; сувора догана);
- заходи дисциплінарного впливу, що змінюють правовий стан порушника дисципліни і тягнуть за собою негативні наслідки (пониження у спеціальному званні на один ступінь; попередження про неповну службу відповідність; звільнення з посади);
- виключний (надзвичайний) захід дисциплінарного стягнення – звільнення із служби в поліції.

Таким чином, передувannya стадії виконання дисциплінарного стягнення передує завершення діяльності дисциплінарної комісії в підрозділі Національної поліції. Отже, у разі якщо за результатами розгляду матеріалів службового розслідування (справи) дисциплінарна комісія встановить наявність у діяч (бездіяльності) поліцейського дисциплінарного проступку, керівнику, який призначив службове розслідування, вносяться пропозиції щодо накладання на поліцейського дисциплінарного стягнення. Уповноважений керівник, враховуючи характер проступку, обставини, за яких він був учинений, особу порушника, ступінь його вини, обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність, попередню поведінку поліцейського, його ставлення до служби, визначає вид дисциплінарного стягнення, що підлягає застосуванню до поліцейського, та видає письмовий наказ про його застосування. У разі якщо керівник не уповноважений на застосування дисциплінарних стягнень, він порушує перед старшим прямим керівником клопотання про притягнення

поліцейського до дисциплінарної відповідальності (Про реалізацію окремих положень Дисциплінарного статуту Національної поліції України, 2018).

В той же час, в науковій публіцистиці звертається увага, що дисциплінарна комісія наділена багатьма повноваженнями з метою встановити факти та обставини правопорушення, в тому числі проводити опитування, оцінювати пояснення поліцейського, витребувати та вивчати документи та інші докази, отримувати консультації спеціалістів, користуватися базами даних тощо. Комісія встановлює, чи був факт порушення та чи винен у ньому поліцейський, а також визначає вид стягнення до поліцейського (якщо він визнаний комісією винним). Під час визначення виду стягнення дисциплінарна комісія враховує характер проступку, обставини, за яких він був вчинений, особу порушника, ступінь його вини, обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність (перелік обох видів обставин визначено Дисциплінарним статутом), попередню поведінку поліцейського, його ставлення до служби. На підставі всього цього комісія готує проект висновку (Про реалізацію окремих положень Дисциплінарного статуту Національної поліції України, 2018). Проте всі вказані зусилля дисциплінарної комісії не матимуть юридичного значення, якщо її висновок не затвердить керівник, що призначив службове розслідування. Дисциплінарний статут не містить норми про те, що висновок, який підготувала дисциплінарна комісія, має бути обов'язково затверджений керівником у первинній редакції. Відтак у керівника залишаються важелі для впливу на зміст самого висновку, незважаючи на те, що безпосередньої участі у службовому розслідуванні керівник не брав. Більше того, навіть при затвердженні висновку комісії, керівник формально не зв'язаний запропонованим у висновку видом санкції, і самостійно визначає вид стягнення, враховує характер проступку, обставини його вчинення і т.д. (Малишев, 2019). Отже, сама по собі роль діяльності дисциплінарної комісії є вельми слабкою: висновок комісії за результатами службового розслідування не має самостійного значення і набуває чинності лише після затвердження його особою, що ухвалює кінцеве рішення по дисциплінарному провадженню (Малишев, 2019).

Виходячи із зазначеного, варто вказати уповноважених осіб в органах Національної поліції, які в межах своїх повноважень застосовують дисциплінарні стягнення:

- Міністр внутрішніх справ України уповноважений застосовувати дисциплінарні стягнення, визначені цим Статутом, до заступників керівника Національної поліції України та порушувати перед Кабінетом Міністрів України питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності керівника Національної поліції України;

- керівник Національної поліції України уповноважений застосовувати дисциплінарні стягнення до всіх поліцейських;

- інші керівники застосовують дисциплінарні стягнення в межах повноважень, визначених керівником Національної поліції України;

- ректора вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, щодо застосування дисциплінарних стягнень до поліцейських, які проходять службу або навчаються в таких навчальних закладах (Про Дисциплінарний статут Національної поліції України, 2018).

Враховуючи вичерпний перелік суб'єктів уповноважених застосовувати дисциплінарні стягнення, доречно вказати на те, щоб відповідні керівники підрозділів поліції не перевищували повноваження в частині застосування останніх, оскільки це тягне негативні наслідки як для самого керівника, так стосовно правозастосовної практики в органах Національної поліції, що може підірвати імідж поліції в цілому.

Враховуючи норми чинного законодавства, зазначимо, що дисциплінарне стягнення виконується негайно, але не пізніше місяця з дня його застосування, не враховуючи часу перебування поліцейського у відпустці, відрядженні або на лікарняному (у період тимчасової непрацездатності). Після закінчення зазначеного строку дисциплінарне стягнення не виконується. Наказ про застосування до поліцейського дисциплінарного стягнення виконується шляхом його оголошення в органі (підрозділі) поліції та особистого ознайомлення поліцейського з ним. У разі відмови особи від ознайомлення з наказом про це складається акт (Про Дисциплінарний статут Національної поліції України, 2018). Порушення даної процедури надає право поліцейському на оскарження винесеного дисциплінарного стягнення в частині не доведення відповідного наказу і початку строку дії дисциплінарного стягнення.

Узагальнюючи всю сукупність нормативно-правових актів в частині реалізації дисциплінарних стягнень, які застосовуються до поліцейського, зазначимо:

- дисциплінарні стягнення у виді звільнення з посади, пониження у спеціальному званні на один ступінь та звільнення із служби в поліції виконуються (реалізуються) шляхом видання наказу по особовому складу;

- дисциплінарні стягнення у виді звільнення з посади та звільнення із служби в поліції, застосовані до поліцейського, який перебуває у відпустці чи на лікарняному (у період тимчасової непрацездатності), виконуються (реалізуються) після його прибуття до місця проходження служби;

- за відсутності на службі без поважних причин поліцейського, до якого застосовано дисциплінарне стягнення у виді звільнення з посади чи звільнення із служби в поліції, таке дисциплінарне стягнення виконується, а витяги з наказів про застосування та виконання дисциплінарного стягнення надсилаються рекомендованим листом з повідомленням на адресу місця проживання поліцейського, що зазначена в його особовій справі. У такому разі днем ознайомлення поліцейського із зазначеними наказами є дата, зазначена в поштовому повідомленні про вручення їх поліцейському, до якого застосовано дисциплінарне стягнення, або повнолітньому члену сім'ї такого поліцейського.

У разі якщо поліцейський, до якого застосовано дисциплінарне стягнення, відмовляється від отримання витягів з наказів про застосування та виконання дисциплінарного стягнення, днем отримання витягів з наказів є день проставлення в поштовому повідомленні відмітки про відмову в їх отриманні чи повернення поштового відправлення з позначкою про невручення;

– поліцейський, до якого застосовано дисциплінарне стягнення у виді пониження у спеціальному званні на один ступінь, зобов'язаний протягом семи календарних днів з дня ознайомлення з наказом здійснити заміну знаків розрізнення на однострої та службового посвідчення. Під час виконання зазначеного дисциплінарного стягнення забороняється зривання погонів, а також будь-які інші дії, що принижують гідність поліцейського;

– дисциплінарне стягнення у виді призначення поза чергою в наряд виконується шляхом несення служби в наряді позачергово в будь-який день тижня (Про Дисциплінарний статут Національної поліції України, 2018).

В умовах збройної агресії Російської Федерації проти нашої держави до норм чинного законодавства було внесено зміни в частині застосування дисциплінарних стягнень. Отже, у разі встановлення за результатами службового розслідування в діях поліцейського дисциплінарного проступку видається письмовий наказ про застосування до нього одного з видів дисциплінарного стягнення з урахуванням особливостей, а саме: в порядку зростання від менш суворого, яким є зауваження, до більш суворого - звільнення зі служби в поліції; дисциплінарне стягнення у виді пониження у спеціальному званні на один ступінь не застосовується до поліцейських, які мають первинне спеціальне звання рядовий поліції; у разі притягнення до дисциплінарної відповідальності поліцейського, який має дисциплінарне стягнення у виді пониження у спеціальному званні на один ступінь і вчинив новий дисциплінарний проступок, до нього знову може бути застосовано дисциплінарне стягнення у виді пониження у спеціальному званні на один ступінь; дисциплінарні проступки такі, як перебування поліцейського на службі у стані алкогольного, наркотичного та/або іншого сп'яніння, а також залишення місця несення служби без поважних причин, не можуть бути віднесені до незначних дисциплінарних проступків; у разі повторного вчинення дисциплінарного проступку поліцейським протягом строку дії дисциплінарного стягнення у виді зауваження за результатами службового розслідування дисциплінарне стягнення, що застосовується, повинно бути суворішим, ніж попереднє (Про Дисциплінарний статут Національної поліції України, 2018).

В той же час, протягом 10 днів з дня підписання наказу про застосування дисциплінарного стягнення прямий керівник посадової особи, яка застосувала дисциплінарне стягнення, має право його пом'якшити, застосувати суворіше дисциплінарне стягнення або звільнити поліцейського від дисциплінарної відповідальності, якщо встановить невідповідність такого стягнення ступеню тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку та вини (Про Дисциплінарний статут Національної поліції України, 2018).

Висновки. Виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу щодо поліцейського становить собою врегульований нормами чинного законодавства особливий процесуальний порядок вирішення справи (матеріали службового розслідування) по суті, шляхом застосування заходів дисциплінарного впливу до поліцейського, який вчинив дії пов'язані з порушенням службової дисципліни, має індивідуальний характер, а також має превентивний характер щодо запобігання вчинення нових дисциплінарних проступків. Особливістю виконання рішення про застосування заходів дисциплінарного впливу варто вказати: застосовується законодавчо визначеним колом суб'єктів; є засобом підтримання службової дисципліни; має індивідуальний характер; спрямовано на відновлення порушення норм у сфері службових обов'язків; спрямовано на реалізацію виховної функції щодо запобігання вчинення нових дисциплінарних проступків.

Список використаних джерел:

1. Кікінчук В. Ю. Адміністративні процедури проходження служби в органах внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук : Харків, 2010. 205 с.
2. Кузнецов В. О. Відповідальність працівників податкової міліції за адміністративні проступки та порядок її реалізації : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2004. 173 с.
3. Кузьменко О. В. Місце дисциплінарних проваджень в адміністративно-процесуальному праві. Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. 2003. № 2. С. 109–119.
4. Малишев Б. Чотири проблеми із притягненням поліцейських до дисциплінарної відповідальності, 2019. URL : <https://rpr.org.ua/news/chotyry-problemy-iz-prytyahnennyam-politsejskyh-do-dystsyplinarnoji-vidpovidalnosti/>.
5. Медведенко Н.В. Правові та організаційні засади дисциплінарного провадження в органах Національної поліції України: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2018. 256 с.
6. Полівчук Д.П. Дисциплінарне провадження в органах внутрішніх справ : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Дніпропетровськ, 2011. 19 с.
7. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України : Закон України від 15.03.2018 № 2337-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2337-19>
8. Про заходи щодо укріплення службової дисципліни в органах та підрозділах Національної поліції України: наказ Національної поліції України 23.09.2016 № 920. URL : <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/files/Наказ%20НП%20920%20-%2023092016%20заходи%20зі%20сл.%20дисципліни.doc>.
9. Про реалізацію окремих положень Дисциплінарного статуту Національної поліції України : наказ МВС України від 07.11.2018 № 893 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1355-18>.

10. Романяк Д. М. Дисциплінарне провадження в діяльності органів прокуратури: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2014. 195 с.
11. Синявська О. Ю. Засоби забезпечення службової дисципліни в органах внутрішніх справ України (організаційно-правові питання) : дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2001. 200 с.

References:

1. Kikinshuk, V. YU. (2010). Administratyvni protsedury prokhodzhennya sluzhby v orhanakh vnutrishnikh sprav [Administrative procedures of service in internal affairs bodies]. Candidate dissertation. Kharkiv. 205 s. [in Ukrainian].
2. Kuznyetsov, V. O. (2004). Vidpovidal'nist' pratsivnykiv podatkovoyi militsiyi za administratyvni prostupky ta poriadok yiyi realizatsiyi [Liability of tax police officers for administrative offenses and the procedure for its implementation]. Candidate dissertation. Irpin'. 173 s. [in Ukrainian].
3. Kuz'menko, O. V. (2003). Mistse dystsyplinarykh provadzen' v administratyvno-protsesual'nomu pravi [The place of disciplinary proceedings in administrative procedural law.]. *Visnyk L'vivs'koho instytutu vnutrishnikh sprav*. № 2. S. 109–119. [in Ukrainian].
4. Malyshev, B. (2019). Chotyry problemy iz prytyahnenniam politseys'kykh do dystsyplinarynoyi vidpovidal'nosti [Four problems with bringing policemen to disciplinary responsibility]. URL : <https://rpr.org.ua/news/chotyry-problemy-iz-prytyahnenniam-politsejskyh-do-dystsyplinarynoyi-vidpovidal'nosti/>.
5. Medvedenko, N. V. (2018). Pravovi ta orhanizatsiyni zasady dystsyplinarynoho provadzhennya v orhanakh Natsional'noyi politysiyi Ukrayiny [Legal and organizational principles of disciplinary proceedings in the bodies of the National Police of Ukraine]: Candidate dissertation. Odesa, 2018. 256 s. [in Ukrainian].
6. Polivchuk, D. P. (2011). Dystsyplinaryne provadzhennya v orhanakh vnutrishnikh sprav [Disciplinary proceedings in internal affairs bodies] : avtoref. dys. kand. yuryd. nauk. Dnipropetrovs'k, 19 s. [in Ukrainian].
7. Pro Dystsyplinarynyy statut Natsional'noyi politysiyi Ukrayiny [About the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine] : Zakon Ukrayiny vid 15.03.2018 № 2337-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2337-19>. [in Ukrainian].
8. Pro zakhody shchodo ukriplennya sluzhbovoyi dystsypliny v orhanakh ta pidrozdilakh Natsional'noyi politysiyi Ukrayiny [On measures to strengthen official discipline in the bodies and units of the National Police of Ukraine] : nakaz Natsional'noyi politysiyi Ukrayiny 23.09.2016 № 920. URL: <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/files/Наказ%20НП%20920%20-%2023092016%20заходи%20зі%20сл.%20дисципліни.doc>. [in Ukrainian].
9. Pro realizatsiyu okremykh polozhen' Dystsyplinarynoho statutu Natsional'noyi politysiyi Ukrayiny [On the implementation of certain provisions of the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine] : nakaz MVS Ukrayiny vid 07.11.2018 № 893 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1355-18>. [in Ukrainian].
10. Romanyak, D. M. (2014). Disciplinary proceedings in the activities of the prosecutor's office [Disciplinary proceedings in the activities of the prosecutor's office]: Candidate dissertation. Kyiv. 195 p. [in Ukrainian].
11. Synyavs'ka, O. YU. (2001). Zasoby zabezpechennya sluzhbovoyi dystsypliny v orhanakh vnutrishnikh sprav Ukrayiny (orhanizatsiyno-pravovi pytannya) [Means of ensuring official discipline in internal affairs bodies of Ukraine (organizational and legal issues)] Candidate dissertation. Kharkiv, 200 s. [in Ukrainian].